

BALUWA YA NKONGO YA PAOLO KWA TIMOSEO ULONGOZI

Chitabu cha nkongo cha Timoseo ni baluwa idya msigilwa Paolo amwandikile mhina ywakwe Timoseo. Havikumanyika baluwa ino iwandikwa mhilimo 62-64 Yesu hanati kwelekwa. Vino nivyo vyendaga vipindi vihajihi na udumo wa wikazi wa Paolo. Paolo nendile na umwe wa hajihi vidala na Timoseo, nkana ziloize nakamwitanga enga mwanawe Filipi 2:22; 1Timoseo 1:2, 1:18.

Ino ni baluwa mgati mwe zibaluwa akuwandikilwa ni mntu suyo bunga dya wazumile. Baluwa ntuhu ni baluwa ya kaidi kwa Timoseo na Tito. Baluwa ya nkongo kwa Timoseo ina mbuli ziloize mwe miviko ya bunga dya wazumile 2:1-15, ntongozi za vilongozi wa bunga dya wazumile 3:1-13, na mafundo yakulanga wahinyi wa udanti 1:11, 4:1-5, 6:2-5. Mbuli ino yalagisa ivyo Paolo nendile akamhinya Timoseo chani atende chilongozi mwe mabunga ya wazumile. Baluwa ya nkongo kwa Timoseo ina malagiso yalozize yakudaha kuwambiza vilongozi wa mabunga ya wazumile ye chipindi chino kutoza wambizi mwe mabunga ya wazumile.

Vimndani

Paolo akonga kwa kumlamsa Timoseo 1:1-2.

Akajika atimila kwa kumwinka Timoseo mafundo ya kulanga wahinyi wa udanti 1:3-11. Paolo ajendeleza kulonga ivyo eli mhongeza kwa Yesu 1:12-19. 4. Akajika alonga kulanga Timoseo mwe miviko na vilongozi wa mabunga ya wazumile 2-3.

Paolo akomeleza ibaluwa yakwe kwa kumwinka Timoseo mbuli za nkomelezo 4-6

¹ Miye Paolo nitangwe kutenda msigilwa ywa Kulisito Yesu kwa lagiso dya Chohile Mwambula ywetu na Kulisito Yesu chikwikiya msuhi.

² Nakuwandikila weye Timoseo ukwinga mwanangu chindendedi mo uzumizi.

Nakulombezeza kwa Chohile Tati ywetu na Kulisito Yesu Zumbe dyetu akufile mbazi na wedi wa Chohile na utondowazi.

Makanyo mwe Mahinyo ya Udanti

³ Saviya hulagize hadya nendaga haita Make-doniya. Naunga wikale uko Efeso chani uwalemeze wantu awo wakuhinya mahinyo yo udanti. ⁴ Wagambile wasekutimila ngano na mbuli za kutula za ludongo lwa nkolo za wadalahala wawo hezine udumo. Yose ayo yegala kuhigana naho hayakuwazenga mwe ndima ya Chohile imanyike kwa sila ya uzumizi. ⁵ Dikulangwa mwe dilagizo dino chani ungi ukulawana na fanyanyi zedi na moyo ulenguke na uzumizi hewina udanti. ⁶ Wantu wamwenga ayo wayaswesa, wahitukila ngano za bule. ⁷ Waunga watende wahinya wa Sigilizi za Chohile amwinkile Musa, mna wowo wenye

hawamanyize milosi wakulonga hegu milosi wakulavyanya.

⁸ Chimanya kugamba sigilizi ya Chohile ni yedi hegu yajeswa viya vikungwa. ⁹ Chimanye kugamba sigilizi ya Chohile haikigwe kwa chausa cha wantu wedi mna kwa chausa cha wantu wabanasi na wantu hewekunyanyahala wantu hewe kumvikila Chohile na wantu wata masa, wantu hewekukile na wantu wakumhiga Chohile, wakukoma welesi wawo hegu wakomi wowose, ¹⁰ Sigilizi ikwa kwa chausa cha wagonyi wa wagosi weyawe wakutaga wantu wadanti wakwelisa udanti na kwa chausa cha wose wakudamanya chochose chikuhigana na mahinyo ya chindedi. ¹¹ Mahinyo ayo yaligana na Mbuli Yedi ya ukulu wa Chohile mta ujimbiko udyo miye ninkigwe niulonge.

Uhongezi kwa Mbazi za Chohile

¹² Namhongeza Zumbe dyetu Kulisito Yesu aninkile nguvu, kwaviya kaniwona kugamba ni mkanuni niyo anika mwe kumsankanila. ¹³ Hata hegu aho nkongo nahahuluta, mta kumsulumiza na kumdamanyiza kwa maya, mna kanifila mbazi, kwaviya yose nidamanye, siyadamanya kwa uhezi kwaviya nendile sina uzumizi. ¹⁴ Mna Zumbe dyetu niyo aninka mbazi zilozize, niyo aninka uzumizi na ungi mo kulungana kwetu na Kulisito Yesu. ¹⁵ Ni ulosi wa ukanuni, naho uwagila kuzumiliswa, Kulisito Yesu nakeza mwe isi kuwambula wata masa. Miye masa yangu yatendesha kujinka wose. ¹⁶ Mna Chohile kanifila mbazi. Chani mwa miye ywa nkongo Kulisito Yesu alagise ujijimizi wakwe wose kwangu miye,

enga uliganyo kwa wadya wose nawamtimile nyumani na kuhokela ujima mazuwa yose. ¹⁷ Haluse kwa Seuta hena udumo, hekudaha kuwona ubanasi, hekuwoneka na Chohile ichedu hekubanika, uyo enkigwe ntunyo na ukuka mazuwa yose! Taile.

¹⁸ Timoseo ukwinga mwanangu nakwinka lagiso dino kuligana na ulosi wa uwoni walongagwa chikale ukukulanga weye. Jesa ulosi uwo utende chiziha chako udahe kuhuda vyedi kugombela mbuli yedi, ¹⁹ naho tozesa uzumizi wako na kunga kusagula yedi. Wantu watuhu walemela kunga kusagula yawo niyo wabalanga uzumizi wawo. ²⁰ Mgati mwawo ni Humenayo na Alekizanda, simwinka Shetani awantu awo, chani wahinywe wasekumhuluta Chohile.

2

Mviko wa bunga dya wazumile

¹ Nkongo, nawalombezani nyuwe muwalombezeze wantu wose. Mlombeze Chohile awambize naho awajimbike na kumhongeza Chohile kwa chausa cha wantu wose. ² Walombezezeni maseuta na wantu wata uzumbe chani chikale wikazi uhoile na utondowazi mwe kwehanga na kumvikila Chohile na mwe lujendo lwedi. ³ Mbuli ino ni yedi naho yazumilika kulongozi kwa Chohile Mwambula ywetu, ⁴ akunga wantu wose wambulwe naho wamanye ichindedi. ⁵ Kwaviya kuna Chohile yumwenga du, naho mwivanyi yumwenga du akwivanya wantu na Chohile, mntu uyo ni Kulisito Yesu, ⁶ elavize mwenye

chani kukombola wantu wose. Chaukula ichindedi mwe chipindi chiwagile kugamba Chohile aunga chila mntu ambulwe. ⁷ Nivyo vilekile miye sisagulwa nitende msigilwa na mhinya mlonga ywa Mbuli Yedi niwagambile wantu wa isi ntuhu ulosi wa uzumizi na chindedi. Miye nalonga chindedi sikulonga udanti.

⁸ Elo naunga wagosi wakudamanya yakumuwagila Chohile wakalombeza wakenula mikono yawo watende ivyo hewene maya hegu kuhigana. ⁹ Naho naunga wavyele watende na ubala wa kuvala suche za kwetunya na lujendo lwedi. Waleke kwedolonyesa, hegu kushuka fili hegu kwehamba kwa vintu vikudamanywa na zahabu hegu kuvika vintu vikudamanywa na lulu na suche za yombe kulu. ¹⁰ Mna kwehamba kwawo kutende na ntendwa zedi zikuwagila kulongozi kwa Chohile zikudamanywa ni wavyele wakumvikila Chohile. ¹¹ Wavyele waungwa wanyamale na kutondowala umo wakahina. ¹² Miye sikumwinka mvyele luhenyolwa kuhinya hegu kumtumbaila mgosi mna anyamale dwi. ¹³ Kwaviya Adamu nuyo akongile kumbwa niyo atimila Hawa. ¹⁴ Naho Adamu suyo uyo adantigwe, mna mvyele nuyo adantigwe niyo akola masa. ¹⁵ Mna mvyele nambulwe mwe nkondo ya kwefungula hanalekile uzumizi na ungi na ukuka, na kunyanyahala.

3

Vilongozi mwe bunga dya wazumile

¹ Ulosi uno ni wa chindedi, hegu mntu aunga ndima ya uchimaila wa bunga dya wazumile aunga ndima yedi, ² ivyo mchimaila ywa bunga dya wazumile atende hena lema dyodyose. Atende mgosi wa mvyele yumwenga edime ekale vyedi na wantu naho akutunywa asekutenda mbafu na kunga kugoneka wajeni naho amanyize kuhinya. ³ Asekutenda mkozi hegu mnkumbizi, na ahole asekutenda akungisa hela, ⁴ mta kuchimaila nyumba yakwe vyedi afunde wanawe weve watunyise. ⁵ Uneva mntu aduduga kulongoza nyumba yakwe mwenye nadahe vivihi kudima bunga dya wazumizi wa Chohile? ⁶ Asekutenda mzumizi mhya chani asekwiza kweduvisa na kukantilwa saviya Mwavu akantilwe. ⁷ Seivyo aungwa atende mntu akulongelwa vyedi ni wantu we kuse mwe dibunga dya wazumile, chani asekubelwa na kugwizwa mwe mtego wa Mwavu.

Wambizi mwe bunga dya wazumile

⁸ Naho wambizi mwe bunga dya wazumile waungwa watende wata kutunywa. Wasekutenda wasongaganyi mo kulonga kwawo hegu wase kukoleswa hegu wata kulonda ugoli kwa sila heikuwagila. ⁹ Waungwa watozese kwa fanyanyi zilenguke na ichindedi cho uzumizi chigubulwe. ¹⁰ Nkongo Waungwa wahimwe, vikaheza uneva hawawoneke na lema, nawadahe kusankana enga wambizi wa bunga dya wazumile. ¹¹ Seivyo wavyele wawo wedime na kwetunya wasekutenda wakuzigana, mna wechinde naho wakanuni mwe mbuli zose.

¹² Mwambizi ywa bunga dya wazumizi aungwa atende na mvyele yumwenga du, naho alongoze vyedi wanawe ne nyumba yakwe. ¹³ Kwaviya wambizi wakusankana mwe ndima yawo vyedi wantu nawawatunye, naho hewekogoha mo uzumizi mwa Kulisito Yesu.

Chindedi Chigubulwe

¹⁴ Nakuwandikila vino hatenda na msuhi wa kusunguza kwiza uko. ¹⁵ Mna sina sunguze kwiza viya huwandikile navikugambile lujendo lukungigwa lutende mwe nyumba nkulu ya Chohile, nuko kugamba wantu wakumzumila Chohile mta ujima, kwaviya uyo nuyo nguzo na msingi wa chindedi. ¹⁶ Hachina nkama nechindedi chigubulwe cho uzumizi mwetu ni chikulu, chindedi icho ni kugamba, Uyo nakalaila mwe mligano wa mntu, Kalongwa ni Muye Ukukile kugamba ni mta wedi
kwa Chohile,
wandima wa kwembingu wamwona,
kalongwa mwe wantu wa makabila,
kazumilwa mwe isi yose,
kenulwa kwembingu mwe ukulu.

4

Wahinya wa Udanti

¹ Muye Ukukile walonga pwilili kugamba mazuwa ya udumo, wantu awamwenga nawaudule uzumizi wawo nawategeleze myuye ikudanta na mahinyo ya mpepo. ² Mahinyo sayo yalongigwe ni wantu wadanti naho wasongaganyi udahi wawo wakusagula yedi

hegu yehiye utenda enga yuwe. ³ Awo wahinya kugamba viha kusolana naho wachinda wantu kudya nkande izimwenga. Mna nkande izo zumbwa ni Chohile zidigwe kwachausa cha wantu wamzumile na kumanya ichindedi wamhongeze Chohile. ⁴ Chila chintu chumbigwe ni Chohile ni chedi, hahana chikungwa kulemelwa mna chikahokelwa kwa kuhongeza. ⁵ Kwaviya ulosi wa Chohile na malombezo yatenda ichintu icho chizumilwe kwa Chohile.

Mndima ywedi ywa Kulisito Yesu

⁶ Uneva unawagambila walukolo ulosi uno notende mndima ywedi ywa Kulisito Yesu, ukekuza chimuye kwa ulosi wa uzumizi na mahinyo ya chindedi yadya weye utimile. ⁷ Mna lemela ntamulizi ziya sizo za Chohile za chihezi. Mo wikazi wako wezweze vikumu wagila Chohile. ⁸ Kwegolola umwili kwambiza hadodo, mna kwikala viya Chohile akunga kwambiza mwe chila sila, kwaviya ni chindedi kwachinka ndagano ya ujima wa haluse na udyana nawize. ⁹ Ulosi uno ni chindedi naho wawagila kuzumilwa. ¹⁰ Nivyo vikuleka chatumbwazika na kudamanyisa ndima, kwaviya chika msuhi kwa Chohile mta ujima, Mwambula ywa wantu wose, vitendese Mwambula ywa wakumzumila Kulisito.

¹¹ Mbuli ukungwa ulagize na kuwahinya ni zino. ¹² Usekuzumila kubelwa ni mntu yoyose kwaviya uchei mbwanga. Mna utende mligano kwa wazumizi mo kulonga kwako, mo lujendo lwako mo kunga kwako mo ukanuni wako naho

wikazi ukumuwigila Chohile. ¹³ Mazuwa yose uhikilize kuwasomela wantu maandiko yakukile mo lumpe na kulonga Mbuli Yedi na kuhinya kubula aho hwizila. ¹⁴ Usekuleka kujesa idya intunyo imndani mwako uhokele kulawana na ulosi wa wawoni na kwa sila ya mikono wikiwe ni wadalaha mwe chitala cha bunga dya wazumile. ¹⁵ Fanyanyisa mwe zimbuli izo kwelavye ujese ayo yose chani wantu wawone pwilili, kukula kwako mwe zimbuli izo. ¹⁶ Kwedime naho kaula amahinyo yako ayo, jendeleza kudamanya ayo kwaviya unadamanya ivyo nawewambule na kuwambula wakukwetegeleza.

5

Vikungwa kujeswa ni wazumizi

¹ Usekumkwamila mdalahala mna mfunde enga iso, wabwanga watende enga walukolo wako, ² wavyele wadalaha enga mami zako, wandle enga walumbuzo ukedima mwe untanda ukumuwigila.

³ Watunye wavyele wabanikilwe ni wagosi zawo hewene wambizi wowose. ⁴ Mna hegu hana mvyele abanikilwe ni mgosiwe mta wana hegu wezukulu, awo viwagila wakonge kuhina vikuwaunga kutenda mwe yadya yakungwa ni Chohile kwa chausa cha walukolo wawo wenye na kuwatunya walesi wawo kwa yadya yedi wawatende aho kale, kwaviya mbuli ino yamwelela Chohile. ⁵ Mvyele abanikilwe ni mgosiwe hene mntu ywa kumwambiza msuhi wakwe ni Chohile, uyo ahikiliza mwe kulombeza chilo na msi enkigwe wambizi. ⁶ Mna mvyele

abanikilwe ni mgosiwe akunga kwikala wikazi wa tama kabanika kale, hatahegu ache mjima. ⁷ Walagize wantu wano wadamanye mbuli zino chani wanase kuwoneka wana lema. ⁸ Uneva mntu hana walaile walukolo wakwe, vitendese wantu wa mwe nyumba yakwe mwenye, uyo kalemela uzumizi wakwe, uyo kaiha kujinka hezumile.

⁹ Use kumwandika mwe chitabu cha wavyele wabanikilwe ni wagosi zawo hegu hebuzize mihilimo milongo mtandatu. Naho atende aso-lagwa lumwenga du. ¹⁰ Ni vyedi amanyike kwa ntendwa zakwe zedi. Aleile wanawe vyedi, akuhokela wajeni mwe nyumba yakwe, awasuntile iviga wandima wa Chohile, awambize wata kukunta, naho ahikilize mwe kudamanya yedi yose.

¹¹ Use kuwawandika wavyele wabanikilwe ni wagosi zawo wachei wandle kwaviya uneva wanengilwa ni tama za kunga kusolwa, waleka kumsankanila Kulisito. ¹² Vino naviwegale mwe kanto wowo wenye, kwaviya wabalanga lagano wazumile nkongo. ¹³ Kujinka ayo, watozwa ni ukolo na kutenda kudwangaya nyumba kwa nyumba. Naho siyo ayodu, seivyo wowo ni wata kwelongela na wejela mwe mbuli za wantu watuhu na kulonga mbuli hezikungwa. ¹⁴ Elo naunga wandle awo wabanikilwe ni wagosi zawo wasolwe, weleke wana naho walele nyumba zawo chani wankondo wetu wasekutenda na luhenyo lwa kuchilonga vihiye. ¹⁵ Kwaviya wavyele awamwenga wabanikilwe ni wagosi zawo wahituka wamtim-

ila Shetani. ¹⁶ Elo hegu mvyele mkanuni mo lukolo lwakwe, mna wavyele wabanikilwe ni wagosi zawo awambize chani asekudilekeila idibunga dya wazumizi wa Kulisito indima iyo. Ivyo bunga dya wazumizi nadidahe kwambiza wavyele watuhu wabanikilwe ni wagosi zawo hewena wambizi wowose.

¹⁷ Wadalahala wakulongoza vyedi bunga dya wazumizi wa Kulisito wawagila wenkigwe liho nkanana mbili, vitendese wadya wakuhihikiliza mo kulonga Mbuli Yedi na kuhinya. ¹⁸ Kwaviya Mawandiko yagamba, “Usekuijela fuwo njeku ukujeseza kuhulula maiso” naho viwandikwa “Mdamanya ndima awagilwa maliho yakwe.”

¹⁹ Use kwitikila laho dikumlanga mdalahala mna kwa ukuzi wa wantu waidi hegu watatu.

²⁰ Wakwahile kulongozi kwa wantu wadya wose wakukola masa, chani watuhu wogohe.

²¹ Nakulagiza kulongozi kwa Chohile na kulongozi kwa Kulisito Yesu naho kulongozi kwa wandima wa kwembingu wasagulwe, utende mkanuni mwe kumkantila mntu hehena kumpagula, hegu kumhingiza mntu yoyose.

²² Use kusuzungisa kumtenda mntu chilongozi mwe kudamanya ndima ya Zumbe naho use kwehanga mwe masa ya wantu watuhu. Mna wikale wikazi ukumuwigila Chohile.

²³ Kukongela haluse use kunywa mazi ayodu, nywa divai chidogo kwachausa cha kundani kwenda yako kwaviya ukulumwalumwa.

²⁴ Masa ya wantu awamwenga yawoneka pwilili hata hewenati kukantilwa, mna masa ya awamwenga nayawoneke aho nawegalwe kwe

nkanto. ²⁵ Seivyo ntendwa zedi zelagisa pwilili, mna hata ziya hezikwelagisa pwilili hazidahe kujendeleza kwefisa.

6

¹ Watumwa wose we mwe nila wawatunye wakulu wawo chani wantu wasekudihuluta idizina dya Chohile na kuyabela amahinyo yetu. ² Watumwa wata wakulu wawo wakanuni wasekuwabela kwaviya wowo ni walukolo. Waungwa wawasankanile vyedi vitendese, kwaviya awo ni walukolo wazumizi na wakuwaunga, wowo nawo wehanga mo ulozo we ndima yawo.

Mahinyo ya Udanti na Ugoli wa chindedi

Hinyani na kulonga izimbuli zino. ³ Mntu yoyose akuhinya mahinyo matuhu, naho hakuzumila ulosi wa chindedi wa Zumbe dwetu Yesu Kulisito hegu mahinyo yakuligana na mahinyo ya mbuli zikumu wagila Chohile, ⁴ uyo kamema wefenyi naho hamanyize chochose. Uyo ana lema dya kuhigana na kulemana mwe milosi. Mbuli saizo zegala chinyulu lwasu mahuluto naho kuzigana yehiye, ⁵ na mahigano heyena udumo kulaila kwa wantu wata fanyanyi zawo zihiye hewena chindedi naho wakafanyanya kugamba kumsankanila Chohile ni sila ya kulondela ugoli.

⁶ Ni chindedi, kudamanya yakumu wagila Chohile hamwenga na kwenenwa nivyo navichambizise. ⁷ Elo hachizile na chintu hano he isi naho hachihalawe na chintu chochose. ⁸ Elo uneva china nkande na suche chenenwa

navyo. ⁹ Mna wadya wakunga kutenda wagoli wagwela mwe majezo, kugwizwa mwe mitego ya yadya wakunga ya chihezi, na yakwigaila wantu ubanasi na file. ¹⁰ Kwaviya kungisa hela ni nkongelo ya wihi wose, wantu watuhu waungisa wapate hela waleka uzumizi na kwelumiza imyoyo yawo kwa usungu utendese.

Malagizo Kwa Timoseo

¹¹ Mna weye mntu ywa Chohile kwenege izimbuli izo zihiye, timila yadya yakukutenda uzumilwe kulongozi kwa Chohile, kudamanya yakumu wagila Chohile, uzumizi na ungi na ujijimizi na kuhola. ¹² Hikiliza kuhuma majezo mo uzumizi kwa kudamanya yakumu wagila Chohile naho utozese ujima wa mazuwa yose udyo witangilwe ni Chohile hadya ukule wemwenye kulongozi kwa wantu walozize. ¹³ Nakulagiza kulongozi kwa Chohile akuvinka ujima vintu vyose, na kulongozi kwa Kulisito Yesu alongile ichindedi mwenye kulongozi kwa Pontiyo Pilato, ¹⁴ kugamba utoze malagizo yano hehena lema kubula zuwa dya kwizila vituhu Zumbe dyetu Yesu Kulisito. ¹⁵ Kwiza kwakwe nakutende mwe chipindi chiwagile chikigwe ni Chohile mkulu, akujimbikwa chilongozi ichedu na Seuta ywa maseuta na Zumbe ywa maseuta. ¹⁶ Nuyodu akwikala mazuwa yose akwikala mwe ulangazi mntu hekadaha kuusogeila, hahali mntu amwonaga naho akudaha kumwona. Uyo ichedu ana ntunyo naho ana nguvu ya mazuwa yose! Taile.

¹⁷ Walagize wantu wagoli mwe wikazi wa haluse wa mwe isi wasekweduvya, naho wasekwika msuhi wawo mwe ugoli ukusunguza kusika. Mna waike msuhi kwa Chohile akuchinka vintu vyose kwa ulozo chani chivyelelwe. ¹⁸ Walagize wadamanye yedi, naho wambizane kwa moyo wedi na kuwasangila watuhu ugoli wawo. ¹⁹ Elo kwa kudamanya ivyo weikiya vintu naviwambize kwinkwa ujima wa mazuwa yose saviya mntu akwechisanyiza vintu vilozize navimwambize mwe chipindi chikwiza.

²⁰ Weye Timoseo, dima vyedi yose yadya winkigwe, kwenege na ntamulizi za chihezi na mahigano yadya wantu watuhu wakwitanga umanyi. ²¹ Elo kwaviya wantu watuhu wagamba wana uwo umanyi waga mo uzumizi.

Ivyo mbazi za Chohile zitende na nyuwe.

Lagano hya
The New Testament in the Zigua language of
Tanzania

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Zigua

Contributor: The Word For The World

Zigua & The New Testament in Zigua

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

3de16edb-af58-5e1e-a052-fe27295c9b15